

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези X Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(18-19 жовтня 2024 р.)**

2 том

ОДЕСА 2024

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези X Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 18-19 жовтня 2024 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2024. — 133 с.

Рекомендовано до друку вченою Факультету музичної та хореографічної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 18.11. 2024 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор

Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2024

емпатійність може закріплюватися як емоційна основа моральних якостей підлітків.

Так, у дітей підліткового віку проявляються деякі особливості емоційного інтелекту, які мають бути враховані у дослідницькій діяльності стосовно його формування засобами музичного мистецтва.

Література

- Зимянський, А. (2011). Роль емпатії у розвитку моральної самосвідомості підлітків. *Освіта регіону*, 2, 197–200.
- Реброва, О.Є. (2013). *Теоретичне дослідження художньо-ментального досвіду в проекції педагогіки мистецтва*. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова.
- Шпак, М. (2016). Особливості розвитку емоційного інтелекту і підлітковому віці. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. Херсон*, 2(5), 80–84.

Ярослав АЛКСІЙЧУК

здобувач третього (освітньо-наукового) рівню вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський Національний педагогічний
університет імені к. Д. Ушинського»

Науковий керівник Наталія БІЛОВА
кандидат педагогічних наук, професор
ДЗ «Південноукраїнський Національний педагогічний
університет імені к. Д. Ушинського»

ПОЛІСТИЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД У СУЧАСНОМУ БАНДУРНОМУ МУЗИКУВАННІ

У музичному мистецтві ХХІ ст. особливої актуальності набуває феномен полістилістики, а саме його: унікальність, синтез, креативність, співвідношення сучасних стильових тенденцій з традиційними поглядами тощо. Важливе місце належить полістилістиці у бандурному мистецтві, зокрема у виконавській та композиторській творчості. Адже для української культури бандура є не лише знаковим музичним інструментом, а й своєрідним національним символом.

На сьогоднішній день досить ґрунтовно висвітлене сучасне бандурне мистецтво у працях присвячених:

- композиторській творчості для бандури ХХ–ХХІ століть (В. Дутчак, І. Лісняк, Н. Морозевич, О. Ніколенко, О. Олексієнко, А. Омельченко, Т. Яницький та ін.);
- еволюції бандури та бандурного мистецтва (І. Дмитрук, В. Ємець, І. Мацієвський, Г. Хоткевич, Л. Черкаський та ін.)

- художньо-технічним виконавським прийомам гри на (С. Вишневська, М. Денисенко, І. Зінків, І. Мокрогуз, Л. Мандзюк, Г. Матвійв та ін.) тощо.

Водночас, у сучасному науковому просторі мало дослідженими залишаються питання упровадження принципів полістилістики у виконавській та композиторській творчості в контексті бандурного музикування.

Студіювання проблеми полістилістики дозволяє встановити, що полістилістику характеризують як спосіб відчуття та віддзеркалення розмаїття навколишнього світу, поєднання декількох стильових моделей у одному творі, а також як інноваційний художній прийом композиторської техніки (Аліксійчук, 2024, с.19).

Феномен полістилістики кардинально впливає на саму основу сприйняття стильової єдності. Варто відзначити креативність композиторських пошуків у бандурному мистецтві, адже як тільки виникає новий стиль, він починає взаємодіяти з уже існуючими стилями. Полістилістика у даному контексті виконує інтегративну функцію у комунікації мови мистецтва. Отже, не скасовуючи певний стиль, полістилістика навпаки збагачує та розширює його художньо-образні можливості.

Одним з важливих та характерних аспектів впровадження полістилістичних прийомів, на думку К. Штокхаузена, є діалогічність культур світу, його полікультурний вимір. Науковець зазначає, що: «...поняття *Weltmusic* означає «світова музика», музична мова, що поєднує традиції різних народів. Нові «еклектичні» стилі повинні розширити абсолютно новим способом світ музичних форм та засобів виразності» (Stokhausen, 1974, p. 2).

У сучасній творчості для бандури все активніше прослідковується інтеграція різноманітних стилів, віддалених у історичному, етнографічному, конфесійному соціальному та регіональному планах. Як зазначають науковці, «сучасні інструментальні композиції для бандури позначені розширенням стильової атрибутики, використанням широкої палітри нових технологічних прийомів та елементів полістилістики, умовно класичних жанрових прототипів та найсучасніших технологій (алеаторика, кластер, пластова поліфонія, сонористика тощо)» [І. Дружга, 3]. Вчена, наголошує, що темброво-звуковий задум спонукає музикантів до оригінальних авторських пошуків, які сприяють інноваційним відкриттям у бандурній техніці.

Можна виділити ряд композицій для бандури, або з використанням бандури, які містять полістилістичні прийоми. Наприклад, твори В. Гуцала «Троїсті музики», «Танцювальні награвання»; К. М'яскова «Закарпатський весільний танок», «Березнянка», С. Орел «Гуцульська фантазія» (НАОНІ) та інші.

Б. Котюк майстерно поєднав сучасні композиторські ідеї з народними фольклорними мелодіями у оригінальному полістилістичному жанрі співанці-хроніці «Про Довбуша», а також у музиці до етнофільму «Таємниця забутого вогню». Ю. Гулянич звертає увагу на те, що «творча концепція композитора Б. Котюка – це полістилістичний симбіоз фольклорної автентичної інструментальної традиції та сучасної музичної естетики, що впливає з музики «біг-біт», з характерним для останньої сучасним інструментарієм» (Гулянич, 2008, с. 84).

Естрадну естетику з фольклорними мотивами оригінально поєднує композитор В. Павліковський. Він організував фольклорну синтез-групу «Заграва», основу репертуару гурта складають твори митця, які є обробками народних творів (зокрема інструментальна сюїта «Опришки», «Гуцульська балада-плач» та ін.). Музика гурту синтезує традиційне інструментальне виконавство «троїстих музик» з естрадними інструментами.

Сучасне художньо-технічне вдосконалення звукоакустичного звучання бандури креативно використовують у своїх композиціях сучасні музичні гурти такі, як: «Перкалаба» (Івано-Франківськ); «ДахаБраха», «ДримбаДаДзига» (Київ), «Мерва» (Рівне) та інші. Дані гурти поєднують у своїй музиці різноманітні напрями та стилі музики (зокрема, рок, хард рок, панк, тощо)

Бандурист Р. Гриньків – відомий український композитор та виконавець-віртуоз також широко використовував різноманітні прийоми полістилістики у своєму творчому доробку. Наприклад, у композиціях: «Веснянка», «Фуга-остинато», «Вершник», «Елегія», «Коломийка», «Сюїта пам'яті небесної сотні», сюїта «Сповідь чарівних струн», «Пастораль», «Пісня вітру» та інших. Він поєднує елементи різних епох: класицизму, бароко, імпресіонізму (форшлагги, «альбертієві баси», морденти, дрібні віртуозні пасажі) із сучасною композиторською мовою (алеаторикою та сонористикою).

Композитор-новатор Г. Матвійв відкрив нову сторінку у бандурному мистецтві, втіливши полістилістику у такому синтетичному жанрі як «бандурні відеокліпи». Можна назвати декілька з них, наприклад: *Deja Vu* (G.Matviyiv); *Nocturne* (G.Matviyiv); *Wild West Jazz* (G. Matviyiv) та інші.

Автор даних тез, також впроваджує полістилістичні прийоми у своїх авторських творах: «У полоні дум», «Подорож над містом на повітряній кулі», «Вітражі готичного собору», «Під небом Неаполя», «Елегія», «Різдвяна фантазія», «Пригоди короля Артура», «Видіння Святої Гільдегарди», «Ніч у пустелі» та інші. У даних композиціях було впроваджено поєднання імпресіонізму (широке використання різноманітних видів глісандо, флажолетної техніки, розшарування фактури) з елементами джазової стилістики.

Отже, бандура як національний музичний інструмент, пройшла великий художньо-історичний шлях, та не тільки зберегла свою автентичність та унікальність у сучасному соціокультурному просторі, а й водночас постійно вдосконалювалась та розвивалась. Сучасне бандурне музикування у контексті полістилістики стає перспективним, напрямком виконавської творчості сучасних музикантів, подальших творчих композиторських пошуків. Використання полістилістичних принципів, прийомів у музичних творах для бандури збагачує їх художньо-образну змістовність яскравою тембральною палітрою етнохарактерних рис, урізноманітнюючи експресію художньо-технічних полістилістичних прийомів в процесі створення виконавських інтепретаційних концепцій.

Література

- Аліксічук, Я. (2024). Принципи формування полістилістичної компетентності здобувачів закладів мистецько-педагогічної освіти. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Початкова освіта сьогодення: проблеми та перспективи вирішення» (Переяслав, 20 березня 2024р.) (с. 19). Переяслав: Університет Григорія Сковороди в Переяславі.
- Гулянич, Ю. (2008). Композитор Богдан Котюк. Грані творчої особистості: Монографія. Львів: ТзОВ ВФ «Афіша».
- Дружга, І. (2022). Творчість Марини Денисенко для інструментальної бандури: темброво-сонорний аспект. *Науковий журнал ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ*, (18(2), 89–96. [https://doi.org/10.31500/1992-5514.18\(2\).2022.269792](https://doi.org/10.31500/1992-5514.18(2).2022.269792)
- Stokhausen, K. (1974). *Weltmusic. Music und Bulgung*, 1, 1-2.

Tian YILI

Master's student

South Ukrainian National Pedagogical
University named after K.D. Ushynsky

Alla HRINCHENKO,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

South Ukrainian National Pedagogical
University named after K.D. Ushynsky

ORCID ID 0000-0003-1902-1453

SPECIFIC DEVELOPMENT OF ENSEMBLE SKILLS OF FUTURE PIANO TEACHERS

Abstract. *The article is devoted to the problem of improving ensemble skills, their specifics as a powerful means of musical development of students. Attention is focused on the developing and communicative functions of playing in an ensemble. The*

Li LONGJIE, Alla HRINCHENKO <i>THE ROLE OF ASSOCIATIVE THINKING IN THE PROCESS OF LEARNING TO PLAY THE PIANO</i>	29
Li HONGYAN <i>THEORETICAL FOUNDATIONS OF DISTANCE LEARNING FOR A BASIC MUSICAL INSTRUMENT</i>	32
Лі ЮЙЦИ <i>ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИХ УПОДОБАНЬ УЧНІВ МИСТЕЦЬКИХ ШКІЛ</i>	34
Anzhelina MAMYKINA <i>TO THE PROBLEM OF PERFORMANCE AND INTERPRETATION PROCESS OF A PIANIST</i>	36
Лі СІНЬ <i>ОБРАЗНІСТЬ ТА МУЗИЧНА СТИЛІСТИКА ВОКАЛЬНОЇ ТВОРЧОСТІ РОБЕРТА ШУМАНА</i>	38
Михайло КІСЮК <i>ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ</i>	41
Ярослав АЛІКСІЙЧУК <i>ПОЛІСТИЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД У СУЧАСНОМУ БАНДУРНОМУ МУЗИКУВАННІ</i>	43
Tian YILI, Alla HRINCHENKO <i>SPECIFIC DEVELOPMENT OF ENSEMBLE SKILLS OF FUTURE PIANO TEACHERS</i>	46
Фен ШИЧАО <i>钢琴演奏练习之音阶训练 [НАВЧАННЯ ГАММАМ У ПРАКТИЦІ ФОРТЕПІАННОГО ВИКОНАННЯ]</i>	50
Chen YILIN, Alla HRINCHENKO <i>IMPROVING ARTISTIC AND TECHNICAL SKILLS OF FUTURE PIANO TEACHERS</i>	56
Чень СЯОЮЙ, Наталя КЬОН <i>СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ВОКАЛЬНО-СТИЛЬОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНИ Й КИТАЮ</i>	59